

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Jakšto g. 4, LT-01105 Vilnius,
tel. 8 706 63661, faks. 8 706 63663, el. p. info@am.lt, http://am.lrv.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188602370

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2021-06-

Nr. (62)-D8(E)-

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO TEIKIMO

Aplinkos ministerija parengė ir, įvertinusi 2021 m. birželio 1 d. ministerijų atstovų pasitarimo metu išsakytas pastabas, teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. birželio 9 d. posėdžiui Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. liepos 21 d. nutarimo Nr. 1133 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 8 d. nutarimo Nr. 804 „Dėl Nacionalinės žaliųjų pirkimų įgyvendinimo programos patvirtinimo“ ir jį keitusių nutarimų pripažinimo netekusiais galios“ pakeitimo projektą (toliau – nutarimo projektas) ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės posėdžio protokolo projektą (toliau – protokolo projektas).

Nutarimo projekto tikslas – didinti žaliųjų viešųjų pirkimų (toliau – ŽVP) dalį, siekiant, kad pirkimų vykdytojai įsigytų prekių, paslaugų ar darbų, darančių kuo mažesnę poveikį aplinkai ir skatinant perėjimą prie žiedinės ekonomikos, siekiant žaliojo kurso tikslų. 2020 m. viešieji pirkimai sudarė apie 11,4 proc. Lietuvos BVP ir apie 26,2 proc. bendrų valdžios institucijų išlaidų, todėl ŽVP gali tapti esminiu veiksniu pereinant prie žiedinės ekonomikos, įgyvendinant žaliojo kurso tikslus ir siekiant neutralaus poveikio klimatui ekonomikos tikslo. Remiantis Viešųjų pirkimų tarnybos 2020 m. duomenimis, bendra visų pirkimų vykdytojų vykdytų žaliųjų pirkimų vertė (229,7 mln. Eur) sudarė tik 5 proc. bendros pirkimų vertės. 2019 m. visų pirkimų vykdytojų vykdytų žaliųjų pirkimų vertė (178,7 mln. Eur) sudarė tik 3,3 proc. bendros pirkimų vertės (5 355,6 mln. Eur).

Nutarimo projektas parengtas atsižvelgiant į tai, kad 2021–2030 m. Nacionaliniame pažangos plane įtvirtinama, kad siekiant prisidėti prie horizontaliojo darnaus vystymosi principo įgyvendinimo Lietuvoje numatoma didinti ŽVP dalį¹; Vyriausybės programoje, patvirtintoje Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, nurodoma, kad nuo 2023 m. valstybinės įstaigos bus įpareigos prekės, darbus ir paslaugas įsigyti tik žaliųjų pirkimų būdu.

Priėmus nutarimą būtų įgyvendinti Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano, patvirtinto Vyriausybės 2021 m. kovo 10 d. nutarimu Nr. 155 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano patvirtinimo“, 6.1.15 veiksmas „Sustiprinti aplinkos apsaugos kriterijų naudojimo privalomumą viešuosiuose pirkimuose, įtvirtinti nuostatas, kad nuo 2023 m. prekės, paslaugos ir darbai įsigijami tik žaliųjų pirkimų būdu, įdiegti konsultavimo, informacijos sklaidos ir

¹ Vyriausybės 2020 m. rugsėjo 9 d. nutarimas Nr. 996 „Dėl 2021–2030 metų Nacionalinio pažangos plano patvirtinimo“. Prieiga per internetą: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/d492e050f7dd11eaa12ad7c04a383ca0>.

bendradarbiavimo su rinka mechanizmus žaliųjų viešųjų pirkimų srityje“ ir 6.1.16 veiksmas „Išplėsti žaliųjų pirkimų vykdymą įgyvendinant nacionalines ir ES finansavimo programas“.

Keičiamo nutarimo projekto 1 punkte nustatomi ŽVP tikslai laikotarpiui nuo 2021 liepos 1 d. 2021 metais tobulinamas ŽVP teisinis reglamentavimas ir šie bei 2022 metai laikomi pereinamaisiais, todėl nuo nutarimo įsigaliojimo 2021 m. liepos 1 d. iki metų pabaigos ŽVP turi sudaryti ne mažiau kaip 30 proc. visų viešųjų pirkimų vertės, 2022 m. ŽVP turėtų sudaryti ne mažiau kaip 60 proc. visų viešųjų pirkimų vertės, nuo 2023 m. – kiekvienais metais pasiekiant 100 proc. ŽVP nuo viešųjų pirkimų vertės, bus įgyvendinti įsipareigojimai pagal Vyriausybės programą ir jos nuostatų įgyvendinimo plano 6.1.15 veiksmą.

Keičiamo nutarimo projekto 1 punktas netaikomas pirkimams, vykdomiems pagal Viešųjų pirkimų, atliekamų gynybos ir saugumo srityje, įstatymą, atsižvelgiant į tai, kad Lietuva įsigyja karinę įrangą iš ES ar NATO priklausančių šalių, siekiant užtikrinti nacionalinį saugumą, suderinamumą ir bendradarbiavimą su partneriais ir jų turima ginkluote ar karine įranga. Lietuvai keliant žaliųjų pirkimų reikalavimus, gali neatsirasti tiekėjų, galinčių atitikti šiuos reikalavimus.

Keičiamo nutarimo projekto 1 punkte numatoma išimtis dėl pirkimų, vykdomų žodžiu sudarant pirkimo sutartis, nes šie pirkimai patvirtinami pateikiant sąskaitą faktūrą arba kitą buhalterinės apskaitos dokumentą, todėl patikrinti, ar įvykdytas žaliasis pirkimas, būtų sudėtinga. Taip pat nutarimo projekto 1 punkte numatoma išimtis dėl tarptautinių donorų lėšomis finansuojamų vystomojo bendradarbiavimo projektų užsienio valstybėms, nes šie pirkimai atliekami pagal tų valstybių pateiktus reikalavimus.

Siekiant įgyventi keičiamo nutarimo projekte keliamus tikslus, Aplinkos ministerija atnaujino ŽVP sąvoką ir jos taikymą, pakeisdama Aplinkos apsaugos kriterijų, kuriuos perkančiosios organizacijos ir perkantieji subjektai turi taikyti pirkdami prekes, paslaugas ar darbus, taikymo tvarkos aprašą, patvirtintą aplinkos ministro 2011 m. birželio 28 d. įsakymu Nr. D1-508 „Dėl Produktų, kurių viešiesiems pirkimams taikytini aplinkos apsaugos kriterijai, sąrašo, Aplinkos apsaugos kriterijų ir Aplinkos apsaugos kriterijų, kuriuos perkančiosios organizacijos turi taikyti pirkdamos prekes, paslaugas ar darbus, taikymo tvarkos aprašo patvirtinimo“, supaprastino aplinkos apsaugos kriterijus transporto ir maisto srityse. Aplinkos ministerija tęs aplinkos apsaugos kriterijų atnaujinimo procesą. Dėl minėtų pakeitimų jau dabar perkančiosioms organizacijoms ir perkantiesiems subjektams padaugėjo galimybių vykdyti ŽVP, procesas tapo lankstesnis perkančiųjų organizacijų ir perkančiųjų subjektų poreikiams, tiekėjai skatinami siūlyti daugiau aplinkai palankių produktų.

Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos strateginio valdymo įstatymą ir Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano 6.1.16 priemonę, keičiamo nutarimo projekto 2 punktu Lietuvos Respublikos Vyriausybei atskaitingi valstybės biudžeto asignavimų valdytojai įpareigojami užtikrinti, kad skiriant pažangos lėšas, kuriomis įgyvendinamos nacionalinėse plėtros programose suplanuotos pažangos priemonės ir (arba) projektai, organizacijoms, kurios nėra perkančiosios organizacijos pagal Viešųjų pirkimų įstatymą (toliau – neperkančiosios organizacijos) ir kurios įgyvendina šiomis lėšomis finansuojamas pažangos priemones ir (arba) projektus, konkrečios pažangos priemonės ir (arba) projekto apraše būtų įtvirtinta prievolė naudojant pažangos lėšas taikyti žaliųjų pirkimų reikalavimus pagal šio nutarimo 1.1–1.3 papunkčiuose nurodytų pirkimų verčių analogiją. Šis pakeitimas leistų tikslingiau naudoti pažangos priemones ir (arba) projektams skiriamas finansinę paramą ir skatintų žaliojo kurso tikslų įgyvendinimą ir neperkančiųjų organizacijų aktyviais veiksmais.

Keičiamo Nutarimo projekto 3 punktu administruojančios institucijos, atsakingos už pažangos lėšomis finansuojamų projektų administravimą, įpareigojamos iki kiekvienų metų I ketvirčio pabaigos pateikti Aplinkos projektų valdymo agentūrai susistemintą informaciją apie

neperkančiųjų organizacijų praėjusiais kalendoriniais metais vykdytus žaliuosius pirkimus įgyvendinant pažangos lėšomis finansuojamus projektus, pagal paskesnės pirkimų patikros rezultatus. Ši patikra atliekama pagal teisės aktus, reglamentuojančius projektų administravimą ir finansavimą. Aplinkos ministerija apibendrintą informaciją iki kiekvienų metų, pradedant 2022 m., II ketvirčio pabaigos turi pateikti Vyriausybei.

Protokolo projekto nuostatomis rekomenduojama Viešųjų pirkimų tarnybai kelti perkančiųjų organizacijų, perkančiųjų subjektų ir neperkančiųjų organizacijų kompetenciją ŽVP srityje, gerinti informacijos apie žaliuosius pirkimus rinkimą ir sisteminimą, užtikrinti tinkamą konsultavimą žaliųjų pirkimų vykdymo klausimais, vykdyti nutarimo 1 punkto įgyvendinimo pažangos vertinimą. Viešųjų pirkimų tarnyba, vadovaudamasi Viešųjų pirkimų įstatymo 93 straipsnio 4 dalimi, taip pat įpareigojama, teikiant metines veiklos ataskaitas, kartu teikti Vyriausybei apibendrintą informaciją apie ŽVP rezultatus. Šios rekomendacijos įgyvendinimas padėtų perkančiosioms organizacijoms sėkmingiau vykdyti ŽVP, šiomis nuostatomis būtų įgyvendintas Vyriausybės programos įgyvendinimo plano 6.1.15 veiksmas, susijęs su pirkimų vykdytojų kompetencijos ŽVP srityje kėlimu.

Vyriausybės posėdžio protokolinio sprendimo projektu viešojo įstaiga CPO LT įpareigojama užtikrinti, kad įtraukiant naujas prekes, paslaugas ir darbus į jos administruojamą elektroninį katalogą, perkami objektai atitiktų Aplinkos apsaugos kriterijų, kuriuos perkančiosios organizacijos ir perkantieji subjektai turi taikyti pirkdami prekes, paslaugas ar darbus, taikymo tvarkos apraše, patvirtintame aplinkos ministro, nurodytus žaliųjų pirkimų reikalavimus; nurodoma, kad modulių atnaujinimas vyktų etapais pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. liepos 21 d. nutarimo Nr. 1133 „Dėl žaliųjų pirkimų tikslų nustatymo ir įgyvendinimo“ 1.1–1.3 papunkčiuose nurodytų pirkimų verčių analogiją, CPO LT įpareigojant ne vėliau kaip iki 2022 m. rugpjūčio 31 d., pakoreguoti jos administruojamą elektroninį katalogą, kad jame jau esantys perkami objektai atitiktų žaliųjų pirkimų reikalavimus. Šiuo metu CPO LT kataloge tokių produktų skaičius siekia beveik 30 proc.

Kitos Vyriausybei pavaldžios centrinės perkančiosios organizacijos įpareigojamas kuriant dinamines pirkimo sistemas ir (ar) sudarant preliminarąsias sutartis, užtikrinti, kad perkami objektai atitiktų žaliųjų pirkimų reikalavimus.

Priėmus Projektą, kitų teisės aktų keisti nereikės.

Projektas atitinka Vyriausybės programos nuostatas.

Projektas neperkelia ir neįgyvendina Europos Sąjungos teisės aktų.

Projekto notifikuoti Europos Komisijai nereikia.

Atliktas numatomo teisinio reguliavimo ir administracinės naštos poveikio vertinimas.

Projekto įgyvendinimui nereikės papildomų lėšų.

Priėmus projektą, galimų neigiamų padarinių nenumatoma.

Projektas derintas su visuomene jį paskelbus Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS). Pastabų ir pasiūlymų iš visuomenės negauta.

Projektas teiktas derinti Energetikos ministerijai, Ekonomikos ir inovacijų ministerijai, Finansų ministerijai, Krašto apsaugos ministerijai, Kultūros ministerijai, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai, Susisiekimo ministerijai, Sveikatos apsaugos ministerijai, Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai, Teisingumo ministerijai, Užsienio reikalų ministerijai, Vidaus reikalų ministerijai, Žemės ūkio ministerijai, Konkurencijos tarybai, Aplinkos apsaugos agentūrai, Aplinkos projektų valdymo agentūrai, CPO LT, Lietuvos savivaldybių asociacijai, Viešųjų pirkimų tarnybai. Pastabų ir pasiūlymų gauta iš „Investuotojų forumo“, Lietuvos pramonininkų konfederacijos, UAB „Ignitis grupės paslaugų centras“, UAB „EPSO–G“, VĮ Registrų centro, VŠĮ „Baltijos aplinkos forumas“, VŠĮ Centrinės projektų valdymo agentūros, Šiaulių m. savivaldybės,

Druskininkų m. savivaldybės. 2021 m. balandžio 15 d. surengtas tarpinstitucinis pasitarimas dėl projektui pateiktų pastabų.

Nutarimo projektą parengė Aplinkos ministerijos Strateginių pokyčių grupės (vadovas – Aurimas Saladžius tel. 8 696 59321, el. p. aurimas.saladzius@am.lt) vyriausiasis specialistas Arnas Liauksminas, 8 614 08012, el. p. arnas.liauksminas@am.lt.

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projektas, 2 lapai.
2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės posėdžio protokolo projektas, 1 lapas.
3. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo pažyma, 2 lapai.
4. Teisės akto projekto antikorupcinio vertinimo pažyma, 8 lapai.
5. Administracinės naštos ūkio subjektams apskaičiavimo ataskaita, 2 lapai.

Aplinkos ministras

Simonas Gentvilas